

Samenvatting Goedgekeurd Eindverslag

Versie: juli 2011

Titel:
Laagdrempelige geïntegreerde zorg na niertransplantatie.
Projectcode:
SB 84
Projectleiders:
Mw. Dr. M.J. Schroevers en Prof.dr. R. Sanderman, Health Psychology, Department of Health Sciences, Universitair Medisch Centrum Groningen / Rijksuniversiteit Groningen.
Programma:
Donatie & Transplantatie
Periode:
1 januari 2009 tot 1 juni 2011
Doel project:
<p>Een niertransplantatie kan zowel lichamelijk als psychosociaal tot allerlei veranderingen leiden. Literatuur en klinische ervaringen laten zien dat als de nieuwe nier goed aanslaat, patiënten zich lichamelijk beter en energiever voelen dan voor de operatie. Er gaat een wereld voor hen open. Aan de andere kant bestaat er ook een kans op bijwerkingen van de medicatie en op medische complicaties. Sommige patiënten rapporteren blijvende vermoeidheid. Zeker in de eerste periode kan daarbij een bezorgdheid over mogelijke afstoting spelen. Een deel van de mensen geeft na niertransplantatie aan dat de verbeteringen tegenvallen, waardoor ze zich gefrustreerd en verdrietig voelen.</p> <p>Er bestaat in Nederland geen standaard psychosociale nazorg voor getransplanteerden. De Nierstichting vindt het belangrijk dat mensen na transplantatie een succesvolle start maken en gaf het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) subsidie voor het interventieproject "Psychosociale zorg na niertransplantatie". Deze studie is opgezet om een interventie te ontwikkelen en te toetsen die laagdrempelig is, in de zorg is ingebed en zich specifiek richt op de psychosociale aspecten na niertransplantatie: gedragingen, gevoelens, emoties, gedachten en de omgeving. Psychologen van het Ambulatorium Medische Psychologie ontwikkelden een specifieke interventie, die - als onderdeel van de standaard zorg - is aangeboden aan getransplanteerden op het moment dat ze naar het UMCG komen voor een nierfunctiemeting (3 en 6 maanden na transplantatie). Vervolgens is onderzocht of deze aanpak toepasbaar is in de praktijk, of hij voldoet aan de behoefte van de getransplanteerden en voor hen van toegevoegde waarde is.</p>
Samenvatting voor leken:
<p>Al ervaren de meeste patiënten na een niertransplantatie een duidelijke verbetering in hun functioneren, vooral in de fysieke mogelijkheden, toch zijn er sterke aanwijzingen dat patiënten problemen ervaren naar aanleiding van de transplantatie die mogelijk verdere psychologische hulp behoeven. In dit project is onderzocht in hoeverre het mogelijk is om patiënten in het kader van standaard zorg structureel twee gesprekken aan te bieden. En of ze behoefte hebben aan meer intensieve begeleiding in de vorm van vier</p>

aanvullende gesprekken. Daarvoor is een psychologische behandeling ontwikkeld, met aandacht voor thema's die relevant zijn na niertransplantatie. Met het onderzoek wilden we achterhalen in hoeverre deze behandeling uitvoerbaar is in de praktijk, overdraagbaar door de therapeut aan patiënten en in hoeverre deze positieve effecten heeft op het functioneren van de patiënt.

In totaal zijn met 26 patiënten twee ondersteunende gesprekken gevoerd, op het moment dat ze rond 3 maanden en rond 6 maanden na transplantatie voor een nierfunctiemeting naar het UMCG kwamen. De resultaten laten zien dat de meeste patiënten het erg prettig vinden dat er aandacht is voor hun psychosociaal functioneren. Slechts een paar patiënten vonden de gesprekken prettig doch niet noodzakelijk, omdat het goed ging en ze geen klachten ervoeren.

De meesten (92%) gaven als rapportcijfer een 8 of hoger voor de twee gesprekken en 79% vindt dat de twee gesprekken in kader van standaard zorg aan iedereen moeten worden aangeboden. Geen van de patiënten had behoefte aan aanvullende gesprekken. Dit suggereert dat de meeste patiënten na niertransplantatie geen intensieve psychologische begeleiding nodig hebben.

Alles bij elkaar laten de bevindingen van deze pilot studie zien dat standaard laagdrempelige nazorg in de vorm van twee gesprekken gekoppeld aan de standaard medische zorg goed uitvoerbaar is en als zeer prettig en zinvol doch niet altijd en voor iedereen als noodzakelijk wordt ervaren. Meer intensieve psychologische begeleiding lijkt meestal niet nodig. De onderzoekers concluderen dat - idealiter - in de toekomst dergelijke standaard psychologische zorg wordt geïntegreerd in de medische zorg rondom transplantatie.

Implementatie:

Het behandelprotocol is ter beschikking gesteld aan maatschappelijk werk van verschillende Universitair Medische Centra in Nederland. Via presentaties en publicaties geven de onderzoekers bekendheid aan de resultaten.